

CERTIFIERING AV LOKALVÅRDARE

PRYL

KRAVSPECIFIKATION FÖR

GRUNDCERTIFIKAT

UTGÅVA 4.0

Innehåll

- 1. Inledning**
- 2. Definitioner och referenser**
- 3. Allmänna bestämmelser för personcertifiering**
- 4. Examination**
- 5. Certifikatets giltighet**
- 6. Kunskapsnivåer**
- 7. Ämnesvis kunskapskrav**

PRYL – Professionellt Yrkescertifikat Lokalvårdare.
Kravspecifikation för grundcertifikat, Utgåva 4.0 december 2021
Redaktör: Lovisa Blixt
© Svenska Special Certifieringar AB

Svenska Special Certifieringar AB
c/o Paragera AB
Repslagaregatan 19
582 22 Linköping

Tel 0733-127951 • Hemsida www.sscab.com

1 Inledning

PRYL står för Professionellt Yrkescertifikat Lokalvårdare. Det är en branschnorm som anger kunskapskrav för städare. Dessa kunskapskrav ligger till grund för ett lokalvårdscertifikat.

Kravspecifikationen har utarbetats av ett hundratal representanter från lokalvårdsbranschen. En projektledningsgrupp ledde arbetet med PRYL.

Vid olika tolkningar i PRYLs kravspecifikation har PRYLs rådgivande nämnd tolkningsföreträdare. PRYLs rådgivande nämnd består av representanter från fastighetsägarna, övriga beställare samt utförare inom lokalvårdsbranschen.

Kravspecifikationen finns tillgänglig för beställning hos SSC AB i Linköping, som tills vidare har det formella ansvaret för kravspecifikationen.

2 Definitioner och referenser

Definitioner

Certifiering	Ska utföras av ett företag som jobbar i enlighet med standarden ISO/IEC 17024. Visar att lokalvårdare har kunskap i överensstämmelse med PRYLs kravspecifikation.
Certifieringsorgan	Ett företag som jobbar i enlighet med standarden ISO/IEC 17024 kan utföra certifieringar.
Examination	Prov avsett att kontrollera kunskaper enligt PRYLs kravspecifikation.
Grundcertifikat	Certifikat som måste erhållas innan någon form av annat certifikat (specialcertifikat mm) kan erhållas inom lokalvård.
Grundkunskap	Den kunskapsnivå som motsvarar kraven för att erhålla grundcertifikat.
Hjälpmedel	Avser valfria skriftliga handlingar.

Referenser

ISO/IEC 17024	Certifieringsorgan – Allmänna krav vid certifiering av
Samhällskrav	personal. Samhällskrav på städbranschen.

3 Allmänna bestämmelser för personcertifiering

Typ	Grundcertifikat för
Giltighet	lokalvårdare 5 år
Språk	grundcertifikat Svenska

Erfarenhet

Certifikat kan erhållas av:

Den som fyllt 18 år

Kunskap i svenska motsvarande SFI – nivå C

Krav på och kompetens kan erhållas på följande vis:

1. Yrkesutbildning inom städområdet på minst 200 timmar.
2. Annan grundutbildning i kombination med tre månaders praktik/arbete motsvarande minst halvtid.
3. Ha minst 1 års arbetslivserfarenhet från städyrket på minst halvtid.

Övrigt

Grundutbildningen angiven i punkt 1 och 2 ska innehålla:

1. Terminologi
2. Rengöringsprocessen och kemiska produkter
 - 2.1) Kemiska begrepp och pH-skalan
 - 2.2) Kemiska produkter
3. Ytskikt och inredningsmaterial
 - 3.1) Golvmaterial och underhållsmetoder
 - 3.2) Andra ytskikt
 - 3.3) Entréer och rapporteringsskyldighet
4. Städteknik
 - 4.1) Städmaterial, städutrustning och maskiner
 - 4.2) Städ- och underhållsmetoder
5. Hygien
 - 5.1) Hygien
 - 5.2) Personlig hygien
6. Arbetsplanering & arbetsmiljö
 - 6.1) Arbetsplanering
 - 6.2) Arbetsmiljö - Ergonomi
 - 6.3) Arbetsmiljö - Säkerhet och skydd
7. Service och kvalitet 8. Miljö och hållbarhet

4 Examination

Sökande ska visa sina kunskaper teoretiskt och praktiskt i tre olika prov. Samtliga områden i PRYLs kravspecifikation ska vara med på varje prov.

Prov 1 - teoretiskt

Varar minst 10 minuter.
Hjälpmiddel är förbjudna.

Kunskapskrav som testas i prov 1 är terminologi/begrepp upptagna i **Städteknisk ordlista TNC 105** (se kapitel 7) Minst fem frågor ska besvaras.

Prov 2 - teoretiskt

Varar minst 60 minuter.
Valfria skriftliga hjälpmedel är tillåtna.

Kunskapskrav som testas i prov 2 är de som upptagits i PRYLs kravspecifikation (se kapitel 7) utom 1. Terminologi Minst 30 frågor ska besvaras.

Prov 3 - praktiskt

Varar minst 45 minuter.
Valfria skriftliga hjälpmedel är tillåtna.
Samma prov ska inte användas vid flera provtillfällen.

Provet ska beröra alla kunskaper bortsett från terminologi i PRYLs kravspecifikation (se kapitel 7). Sökande ska kunna visa sina kunskaper praktiskt inom dessa områden.

4.1 Utfärdande av certifikat.

Provdeltagare som erhåller minst 60 % rätt svar på de tre proven tillsammans samt minst 50 % rätt svar på vart och ett av delproven är godkända. De tre svarsformulärens ligger till grund för utfärdande av certifikat.

5 Certifikatets giltighet

5.1 Övervakning

Övervakning sker för att säkerställa att den certifierade personalen kontinuerligt uppfyller de krav som certifikatet ställer. PRYL ställer kravet att certifieringsorgan ansvarar för denna övervakning av certifikatsinnehavare.

En gång per år får alla certifierade information som håller den certifierade uppdaterad om branschens utveckling (Arbetsmiljö, Miljö, Forskning kring städning, nya lagar och andra generella branschfrågor).

5.1.1 Särskilda krav på certifikatsinnehavare under certifikatets giltighet.

Det åligger certifieringsorganet att informera certifikatsinnehavare om dennes skyldigheter under certifikatets giltighetstid att:

- arbeta minst 1 av 5 år.
- alltid ange adressändring och byte av arbetsgivare till certifieringsorganet.
- ta del av information från certifieringsorganet
- vara medveten om att bristande kompetens och missbruk kan leda till indragning.

5.2 Indragning av certifikat

Indragning av certifikat kan bli aktuellt då certifieringsorgan finner att certifikatinnehavaren inte längre uppfyller kraven för certifiering och ej heller inom påtalad tid vidtar de åtgärder som krävs för upprätthållande av kompetens. Dessutom kan certifikat dras in på grund av missbruk. Missbruk kan vara felaktigt angivande av certifierings omfattning, vilseledande marknadsföring, osant åberopande av certifieringssystem. Allvarligt missbruk kan leda till rättsliga åtgärder. Indragning kan även ske vid olämplighet i yrkesutövningen.

5.3 Särskilda villkor vid förnyelse

Ett certifikat är giltigt i fem år. Efter fem år kan certifikatsinnehavaren ansöka om förlängning av certifikat i ytterligare fem år. För att få förlängning krävs att innehavaren genomgår provning som visar att denne inhämtat de nya kunskaper som krävs samt upprätthåller de gamla. Provningsen vid förnyelse kan göras digitalt på distans. Förutsatt övervakning av intygandeperson eller teknisk lösning.

6 Kunskapsnivåer

Känna till	Denna nivå innebär att det finns minst tre (3) olika svarsalternativ, varav ett är rätt. Ingen negativ inverkan på slutresultatet genom minuspoäng om fel alternativ väljs.
Kunna	Kräver ett mera exakt svar inom nedanstående uttryck eller att välja rätt alternativ av gjorda påståenden. Där det finns valmöjlighet påverkar ett fel valt alternativ provresultatet genom minuspoäng.
6.1 Uttryck i samband med kunna	
Förklara	Muntligt/skriftligt eller med bild eller i en kombination av dessa svara rätt.
Inplacera	På, i eller inom en given ram eller skala rätt placera begrepp och uttrycka produkter
Exemplifiera	Ge exempel på uttryck eller förekomst muntligt, skriftligt eller visuellt
Visa	Genom exempel, visa skillnader i storlek mm.
Insortera	Se inplacera.
Beskriva	Muntligt eller skriftligt alternativt med bilder eller gester visa
Motivera	Ange anledning varför något ska utföras eller ingå.
Identifiera	Fastställa art eller sort.
Välja	Med eller utan alternativ välja sätt, metod eller produkt.
Praktiskt tillämpa, visa eller hantera	Med givna förutsättningar genom praktisk handling utföra efterfrågat moment.
Redogöra för	Verbalt och/eller visuellt eller i kombination visa kunskap.
Genomföra	Med givna förutsättningar utföra ställd uppgift.
Planera	Verbalt beskriva turordning, omfattning mm.
Förstå	Med egna ord visa innebörden.
Ge Exempel på	Med egna ord eller handlingar ge exempel på lösning av uppgift.
Värdera	Välja ut det mest riktiga alternativet när det gäller ergonomisk utformning av redskap och maskiner.

7 Ämnesvisa kunskapskrav

1. Terminologi

Utan hjälpmedel kunna förklara innebörden av städ-, kem- och golvtekniska ord och begrepp som finns upptagna i **Städteknisk ordlista TNC 105**.

2. Rengöringsprocessen och kemiska produkter

2.1 Kemiska begrepp och pH-skalan

2.11 Med utgångspunkt från pH-skalan kunna förstå begreppen sur/syra, neutral och alkalisk/basisk och dess färgmärkning. Kunna förstå skillnaden i aggressivitet hos olika pH-värden.

2.12 I samband med begreppet tensid kunna förklara dess funktion. Kunna förklara begreppet ytspänning.

2.13 Kunna förklara funktion och/eller användningsområde för begreppen:

- Organiska lösningsmedel
- Hårt respektive mjukt vatten
- Aktuella kemiska begrepp (BPHR)

2.2 Kemiska produkter

2.21 Kunna med information ur säkerhetsdatablad, ur produktinformation samt från produktförpackningar:

- Förstå kemiska produkters användningsområde (exempelvis vilken smuts de är mest effektiva för)
- Kunna prioritera kemisk produkt utifrån försiktighetsprincipen och hållbarhet (minsta miljöpåverkan)
- Risker för mig som lokalvårdare vid användning av aktuell produkt
- Risker för att skada material/ytskikt

Med kemiska produkter avses produkter som används vid regelmässig städning samt produkter för periodisk städning (storstädning, golvvård och fönsterputs).

2.22 Med givna piktogram (utgivna av BPHR) kunna beskriva för vilket material och för vilken metod produkten är avsedd.

3. Ytskick och inredningsmaterial

3.1 Golvmaterial och Underhållsmetoder

3.11 Känna till hur viktigt det är att rätt identifiera golvmaterial för val av skötselmetod.

3.12 Kunna identifiera nedanstående golvmaterial med hjälp av egna sinnen och kunskaper samt enkla hjälpmedel, skrapa m.fl.

- Linoleum
- Plast (kunna skilja på homogen och heterogen)
- Terrazzo
- Marmor och kalksten
- Keramiska
- Gummi
- Trä (kunna skilja på olika ytbehandlingar)
- Laminat
- Textila (känna till skillnaden på naturfiber och syntetisk fiber).

3.13 Kunna beskriva ovannämnda golvmaterials yt- och övriga egenskaper när det gäller bl.a. tålighet mot slitage/friktion, repor, kemikalier och känslighet för vatten, värme, UV-strålning och borttagning av fläckar.
Känna till materialens användningsområden.

3.14 Känna till vikten av riktigt utförd byggstädning/installationsstädning särskilt med tanke på golvens livslängd.

3.15 På i punkt 3.12 angivna golvmaterial känna till:

- innebörden av respektive golv- och kemtillverkares skötselanvisningar för daglig städning och periodiskt underhåll.
- hur praktisk tillämpning av dessa anvisningar sker.

3.16 På i punkt 3.12 angivna golvmaterial:

- Kunna beskriva behandlings- och skötselmetoder samt städ- och rengöringsmetoder.
- Kunna välja rätt städ- och rengöringsmetoder och praktiskt tillämpa dessa metoder.

3.17 Med hjälp av fläcknyckel praktiskt kunna ta bort fläckar av kaffe, rödvin, tuggummi och rost på i punkt 3.12 angivna golvmaterial.

3.18 Efter given information om golvtyp känna till hur man kan få information om nedanstående golv: betong, granit/gnejs, skiffer, sportgolv, halkhämmande golv, installationsgolv, halvledande golv.

3.2 Andra ytskikt

3.21 För målade ytor, glas plastmaterial, kromade ytor, rostfria ytor samt vanliga inredningsdetaljer känna till dess känslighet för vatten, kemikalier, fläckborttagning och andra städmetoder.

3.3 Entréer och rapporteringsskyldighet

3.31 Känna till utformningen av en funktionell entré och då framför allt när det gäller avtorkningszonernas längd mätt i antal steg.

3.32 Mot en given förutsättning för en entré känna till den städinsats som behöver göras.

3.33 Känna till vikten av rengöring och skötsel för att upprätthålla entrélösningens funktion.

3.34 Känna till sin rapporteringsskyldighet till ansvarig för byggnaden avseende skadegörelse, vattenläckage, fukt och mögelangrepp.

4. Städteknik

4.1 Städmaterial, städutrustning och maskiner

4.11 Kunna redogöra för olika redskap såsom moppgarn, stativ och skaft, borstar, sopset, dukar, skviss, raka och städvagnar när det gäller:

- användningsområden
- funktions

praktiskt kunna visa deras handhavande, vård och skötsel. Känna till svabb och levang.

4.12 Kunna redogöra för de olika typerna av kombiskurmaskiner, singelskurmaskiner, torr- och våtsugsmaskiner, dammsugare, ångtvätt samt sop- och polermaskiner när det gäller:

- användningsområden
- funktion - såväl allmän som från säkerhetssynpunkt
- tillbehör

praktiskt kunna visa handhavande, vård och skötsel. Känna till att alla maskiner kräver rätt utbildning och har olika skötselinstruktioner.

4.13 Kunna arbeta ergonomiskt med ovan angivna redskap och maskiner.

4.2 Städ- och underhållsmetoder

4.21 På i 3.1-3.3 angivna material och ytor kunna praktiskt utföra städning (såsom moppling, dammsugning, kombiskurning, dammtorkning och avfläckning) som en del av regelmässig städning.
Ytorna omfattar; Golv, inredning, väggar, tak.

4.22 Kunna redogöra för specifika städmetoder och rutiner i samband med lokalvård avseende:

- kontor
- toalett- och duschrum
- trappor och räcken
- textila material
- datorer

Praktiskt kunna utföra detta.

5. Hygien

5.1 Hygien

Känna till skillnaden mellan bakterier, virus, svamp och övriga organismer.

Känna till mikroorganismernas livsbetingelser.

Kunna de olika smittspridningsvägarna och kunna arbeta förebyggande för att undvika smittspridning.

Kunna arbeta med rätt städteknik (mikrofiber, dukar och aktuell rengöringslösning).

Kunna utföra en grundlig rengöring i ett hygienutrymme.

5.2 Personlig hygien

Känna till att det finns olika regler beroende på var man arbetar.

Känna till att det är viktigt att välja rätt skyddsutrustning för ändamålet.

Kunna arbeta på ett säkert och korrekt sätt för att inte sprida smitta.

6. Arbetsplanering och arbetsmiljö

6.1 Arbetsplanering

6.11 Kunna redogöra för uppläggning av det dagliga arbetet på ett givet område när det gäller:

- regelmässig städning
- turordning
- material- och materialomfång
- packning av städvagn

6.12 Kunna redogöra för, samt motivera bedömt behov av städinsats på givet område, där nedsmutsningsgrad beskrivits verbalt och genom bilder.

6.13 Med givna mallar/checklistor som grund kunna genomföra egenkontroll av eget utfört arbete.

6.14 Kunna planera egen städinsats utifrån befintligt kontrakt och/eller arbetsinstruktion.

6.15 Kunna utföra regelmässig städning.

6.16 Känna till och med praktisk handledning kunna utföra storstädning, enklare golvunderhåll, fönsterputs. (periodiska insatser).

6.2 Arbetsmiljö - Ergonomi

6.21 Kunna praktiskt visa ergonomiskt riktiga arbetsställningar och arbetsteknik i olika arbetsmetoder.

6.22 Kunna beskriva hur arbetsställningar och arbetsteknik i olika arbetsmetoder påverkar våra rörelseorgan.

6.23 Kunna ge exempel på farliga moment vid olika arbetsmetoder och hur de kan påverka våra rörelseorgan med bland annat förslitningsskador.

6.24 Kunna beskriva hur statisk respektive dynamisk belastning påverkar oss och ge exempel på arbetsmoment som belastar kroppen statiskt respektive dynamiskt.

6.25 Kunna beskriva hur arbetstempo påverkar människan och hur pauser i arbetet inverkar.

6.26 Känna till hur psykisk belastning påverkar människan och dess funktion.

6.27 Kunna beskriva arbetsklädernas och skornas inverkan på oss vid olika arbetsmetoder och arbetsmiljöer och kunna exemplifiera hur en anpassning av klädseln till en given arbetssituation kan göras.

6.28 Känna till kroppens varningssignaler vid felaktiga arbetstekniker och arbetsmetoder.

6.3. Arbetsmiljö - Säkerhet och skydd

6.31 Kunna redogöra för riskfaktorer för människor hos kemiska produkter med produktförpackning och säkerhetsdatablad som hjälpmedel.

6.32 Kunna beskriva vad gjorda märkningar på kemiska produkter innebär.

6.33 Kunna ge exempel på förebyggande åtgärder som motverkar olyckor vid arbete med kemiska produkter.

6.34 Kunna ge exempel på personlig och allmän skyddsutrustning att användas vid arbete med kemiska produkter, maskiner samt kroppsvätskor.

6.35 Känna till vilka skyldigheter och rättigheter som är reglerade i lagar, förordningar och föreskrifter i samband med arbete med kemiska produkter och maskiner.

6.36 Kunna förklara innebörden av givna märkningar för elsäkerhet och i samband med detta också kunna redovisa hur och var olika typer av maskiner för lokalvårdsarbetet får anslutas.

6.37 Känna till krav på skyddsanordningar i samband med arbete ovan mark/golvplan mot gällande AFS.

6.38 Känna till att information enligt lagkrav ska finnas på arbetsplatsen eller tillgängligt via digitala hjälpmedel. Detta omfattar känna till lämpliga platser där dokument med lagar, förordningar och föreskrifter kan finnas på arbetsplatsen.

6.39 Kunna förklara ansvarsförhållanden på arbetsplatsen.

6.40 Känna till uppmärkning av en byggnads utrymningsvägar.

7. Service och kvalitet

7.1 Kunna förstå begreppet kundvänlighet, inom städbranschen.

7.2 Kunna definiera begreppen personlig service, intern service och extern service.
Kunna definiera begreppen intern kund och extern kund.

7.3 Känna till grunder för kvalitetssäkring som; arbetsbeskrivning, ytor som ska städas, kompetens, tid och städteknik samt vikten av att planera och kontrollera.

7.4 Känna till ledningssystem (samt färdiga ledningssystem som ISO 9000 och ISO 14 000).

7.5 Känna till kvalitetssystemet SS-INSTA 800 och dess innebörd.

7.6 Känna till digitala verktyg som stöd för kvalitets och servicearbetet.

8. Miljö och Hållbarhet

8.1 Känna till Agenda 2030, inriktning och gällande miljökrav.

8.2 Kunna förstå effekten på såväl inre som yttre miljö vid fel kem- och metodval.

8.3 Känna till miljökrav som styr kem- och metodval för lokalvård.

8.4 Känna till vad olika miljömärkningar betyder och då i första hand Svanen, EU-blomman/EU Ecolabel samt Bra Miljöval.